

СПРАВКА

За приносите на предложената като хабилитационен труд художественотворческа дейност на доц. д-р Мария Илиева за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност “професор” в направление 8.3. “Музикално и танцово изкуство”, специалност “**Балетна педагогика**“ към катедра “Музикално- сценично изкуство“ на Вокален факултет в НМА “Проф. Панчо Владигеров“

От многото свидетелства за разнопосочните ми дейности в творческата, преподавателска, режисьорска, писателска и организационна области съм подбрала само няколко примера.

„Спящата красавица“ в Софийска опера и балет. Балет по оригиналната хореография на Мариус Петипа, Композитор Пьотр Илич Чайковски, диригент Григор Паликаров, сценография Иван Савов, костюми Мария Блажева.

През пролетта на 2013 година ръководството на Софийска опера и балет – СОБ, ми предложи да се заема с постановката на балета „Спящата красавица“. Още в началото по работата си по спектакъла започнах с анализ на правеното у нас досега. Целта бе да се направи по-кратка версия от предишната, която беше 3.30 мин. **Приносният характер е именно авторската интерпретация и новият прочит на класическата постановка.**

Оригиналната хореография на Мариус Петипа често е била заимствана, но и променяна от различните постановчици. Това си позволих и аз като в пролога направих малък танц на придворните. Преди първо действие, за да няма антракт поставих танц на плетачките, също моя хореография. Голямата промяна тук е в образа на фея Карабос, изпълнявана от жена, а не от мъж както досега.

Второ и трето действие също са събрани в едно. Съкращенията бяха предимно във второ действие, което по оригинал е било наситено с множество танци. В трето действие поставих танца полонез като

тържествено шествие в началото на картината. Също така бяха редуцирани някои от танците на приказните герои.

С всичко гореописано балетът „Спящата красавица“ се получи в рамките на 2.15 мин., без да е загубил блясъка си! В спектакъла участват над 100 човека на сцената. Това са балета на СНО, миманс, деца от НУТИ и балетна школа Маша Илиева. Прекрасно звучащ оркестър, стилни костюми.

Премиерата се състоя на 12 ноември 2014 г. „Спящата красавица“ има небивал от много време насам успех, салонът е винаги препълнен, а билетите са продадени месеци преди представлението.

На 24 септември 2020 г. в Концертната зала на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ се състоя **„От менуета до валса“** – спектакъл с исторически танци. Постановчик доц. д-р **Мария Илиева**, по музикален сценарий дело на доц.д-р **Момчил Георгиев**, част от Международния фестивал „Софийски музикални седмици“. С участието на студенти на **проф. д-р Нева Кръстева**, младите солисти на Софийската опера и балет **Жаклин Драганова, Богомил Менкизе, Венера Христова, Даниел Обрешков, София Цуцакова и Джон Абенанти** – премиер солист, деца от Балетна школа Маша Илиева и студенти от специалност БП.

По един иновативен и атрактивен начин - с мултимедия, строги рокли и пищни костюми, музика на живо (на орган, клавесин, виола да гамба, блокфлейта и вокал), танцуващи конферансиета – в рамките на спектакъла бе представена книгата „Исторически танци“ на постановчика, заедно с познати и недотам танци.

Музикалните откъси, подбрани от барока до съвременността, бяха рамката, в която се вградиха танцовите номера с оригиналните им имена. Сарабанда, Пасамецо, Буре, Турдион, Естампи бяха изпълнени от моите студенти от първи и трети курс от специалността „Балетна педагогика“, като по този начин представиха учебния процес, а в Куранта, Менует, Гавот танцуваха артисти от СНО, визуализация на сценичния танц. Накрая валсът беше представен по

трогателен начин от възпитаниците на балетна школа „Маша Илиева“. Този спектакъл бе пример за **успешно съчетаване на високохудожествен продукт с вплитане на практически образователни и познавателни елементи за учащите и публиката**, който бе посрещнат с голям интерес от публиката и широко отразен в медиите.

Представям накратко следващите ми някои спектакли.

„Снежното момиче“, детски балетен спектакъл, по музика на П.И.Чайковски , С.Прокофиев, автентична руска музика. Премиерата се състоя на 23.12.2019 на голяма сцена на СНО. Идеята, сценария и хореографията на основната теза са мои. **Сценография Риолина Топалова, костюми Росица Радева.**

Сюжетът е по руската народна приказка “Снегурочка“, малко позната у нас. Преплитайки се в съдбата на момичето от сняг, като главни герои се явяват бабата и дядото, те са и разказвачи следвайки сюжетната линия. **Анна Вутова и Никола Попов, бивши студенти на НМА** прекрасно се справиха с актьорската задача. В спектакъла танцуват и деца от НУТИ. Мила Станкова – Снегурочка, Борис Иванов и Кристиян Николов – приятелите ѝ. Танците на децата са дело на тяхните учителки.

“Снежното момиче“ остава единствен по рода си балет изтанцуван от деца, който компилира руската музика, танци, обичаи и костюми и се превръща в интересен спектакъл не само за детската публика.

На 20.5.2019 г. се състоя премиерата на **„Вълшебните планети“**, фантастичен балет за деца в 2 действия. Сценарий и режисура М. Илиева. Музикален колаж Т. Гаджалов, модерни техники Ангелина Гаврилова.

В основата на сценария е космически кораб, който се приземява на Земята и Извънземното кани момиченцето, което се оказва наблизо да сподели пътуването...Така те се оказват на Каменната, Огнената, Водната, Захарна и още много други планети, като навсякъде се

случват перипетии, така накрая се оказва, че нашата планета е най-доброто място за живеене!

Хореографията на главните герои е изключително базирана върху модерните техники, не случайно ролята на Извънземното танцува Елизабет Якимова- солистка на балет Арабеск. Ангелина Гаврилова постави основните танци на солистите. **Моят режисьорски принос е в съчетанието и баланса между модерното и класическо движение. Не случайно почитатели на спектакли на балетната школа споделиха, че това е най-добрата постановка правена до сега.**

Тържествен гала концерт послучай 25 години балетна школа Маша Илиева. Сценарий, режисура и сценография М. Илиева. С участието на Б. Петрова, Хр. Чочанова, Е. Йорданов – премиер солисти на СНО. 02.02.2021, Софийска опера и балет, голяма сцена.

В тежките времена на пълен локдаун юбилейният концерт бе отлаган 3 пъти, точно затова го посочвам в моите творчески постижения. В процеса на работа концепцията за визията на концерта се смени няколко пъти. Концертната програма включваше откъси от най-известните спектакли на школата, като в паузите се представяха видеопрожекции от предишни продукции. Специални гости бяха премиер солистите на Софийската национална опера и балет Боряна Петрова, Емил Йорданов и Кристина Чочанова.

Постижение за мен са новаторските решения с мултимедията като декор на представлението, както и онлайн включванията по време на спектакъла на бивши ученици от школата.

На 5. 5.2021 в Артцентър „Орфей“ се състоя премиера на филма „25 години балетна школа „Маша Илиева“ заснет от TVart, гледан онлайн в над 30 държави по света.

„Огненото птиче“ – детски балетен спектакъл. Хореография Т. Андонова, режисура М. Илиева. Софийска опера и балет, голяма сцена представен на 31.5. и 21.10. 2021 г. Либретото е специално сътворено от младата режисьорка и вече успешен драматург Станислава Ризова, а музикалната драматургия обединява фрагменти от класически балетни шедьоври, умело вплетени в сюжетната канава и фабула.

„Огненото птиче“ е провокативен и иновативен в градивен творчески аспект спектакъл, който въпреки тежките условия в които беше създаден, носи позитивизъм и надежда.

От 2002 г. до днес имам издадени четири книги и над 130 медийни изяви – участия в ТВ и радио програми с национално значение, публикувани статии, рецензии, доклади и др.

За хабилитационната процедура съм подбрала някои от тях от различни периоди и в различни авторитетни издания. **„Исторически танци“** изд. Атеа, 2019 г. е първата монография у нас, изследваща комплексно процесите на развитието на танца от древни времена до началото на 20 век. Състои се от 200 страници включая илюстрации и фотоси. Библиографията е от 131 заглавия, включваща интернет източници. **Главен принос в труда е, че за пръв път в България се издава учебно помагало по методика на обучението по исторически танци, което има голям значение за бъдещите танцьори, певци и актьори.**

Представям също книгата **„Пътят към балета“**. Издадена през 2009 г. в академично издателство „Проф. Марин Дринов“ въз основа на защитена дисертация на тема „Аспекти на практическото обучение по балет на деца между 3 и 7 години“. **Темата има сериозен принос в областта на обучението по балет на деца в предучилищна възраст, тъй като подобна литература до този момент не е предлагана. Разработката се явява като наръчник на балетния**

педагог, обучаващ малки деца и стремящ се към тяхното цялостно развитие не само като танцьори, но и като личности.

Сред последните ми научни доклади са „Балетният сценичен костюм – тенденции в развитието на модния дизайн през XXI век“ в научен форум-конференция на 25.09.2015, ЮЗУ Благоевград, публикуван в Сборник доклади на ЮЗУ, УИ „Неофит Рилски“, **Метаморфози на балетната пачка“ през 2016 г.**

Приложила съм и **статии** - Значение на историко-битовия танц в сценичното изкуство и ролята му в професионалното обучение в Алманах - година 8 (2016). НМА „Проф. П. Владигеров“, както и **Съвременния език на класическия танц** в Портал Култура, 29.04.2021

Към палитрата на творчески изяви бих добавила работата ми като създател и водещ на лекториите за деца на малка сцена на Софийска опера и балет. **„Урок по Барок“** - спектакъл-лектория за деца посветена на английските барокови композитори. Сценарий и режисура М. Илиева. Със специалното участие на Фестивален бароков оркестър. Премиера 16.11.2016г., и **„Урок по Барок 2“** по музика на Люли, Вивалди, Бах и др. със специалното участие на оркестър “Симфониета“, състоял се на 19.5.2018г. **Макар и със същото заглавие, спектакълът е коренно различен. Ценното и в двата спектакъла е че зрителите научават нови неща относно епохата на Барока, костюмите, музиката, а накрая се включват да танцуват с артистите от балета.**

Също така представям **„Танци на народите“**, музикален колаж от национални и характерни танци и **„Бал в гората”**– по стихове на Ирена Въллова. Тези представления се играха няколкократно на малка сцена на СНО и имаха огромен успех сред детската аудитория.

Сред авторите на рецензии за мои творчески продукти в реферирани и други издания в областта на изкуствата са **проф. д-р изк. Анелия Янева, проф. д-р изк. Румяна Каракостова, проф. д-р Виолета Горчева, доц. Калина Богоева, доц. д-р Момчил Георгиев, ст. асистент Емелина Горчева–Димова, Мария Русанова, Фани Чернева, Светлин Ивелинов и др.**

През последните 10 години съм организираща и участваща в десетки национални и международни семинари, уъркшопове, конкурси и др. у нас и в чужбина. От 2020 година провеждам онлайн семинари на студенти от Турция, Италия и Швейцария по обучение по класически балет на професионално и непрофесионално ниво по метода „Ваганова“. Също така имам **участие в националния образователен проект** на „SHORTcut Academy“ със заснет видеоурок по класически балет, предоставен на над 200 училища в България. Със съдействието на електронен дневник One Book, пуснат за обучение на 28.10.2020 г.

Член съм на жури на международни и национални балетни конкурси, като най-престижни за мен са:

- Член на международното жури на Международния балетен конкурс „Малки звезди“, София, 2013, 2015, 2017, 2019 г.
- Член на международното жури на Международния балетен конкурс Варна – 2016 г.
- Председател на жури на танцовия конкурс Sofia Open Dance, април 2017 г., София.
- Член на международното жури на Международния фестивал Grande Dance Academy Festival, август, Камчия, 2017, 2018, 2019 г.
- Председател на жури „Кръстопът на Музите“, 2017 г., 2018 г. ноември, София.
- Председател на жури в конкурса за камерни формации, март 2018 г., Хасково.

Приложените минимални национални изисквания не дават пълна представа за преподавателския опит и приноси на кандидата, затова накрая ще отбележа, че моето педагогическо поприще започва през

1995 г. като преподавател в Балетното училище, сега НУТИ. Почти едновременно поех школата по балет в ДК „Средец“. Мои ученици са спечелили над 300 награди в различни конкурси.

Особено важна за мен е работата в НМА “Проф. Панчо Владигеров“. Тук преподавам учебните дисциплини Балетен репертоар и Исторически танци в специалност Балетна педагогика и Балетна режисура. Както и Сценично движение и Исторически танци в специалностите Оперно пеене и Поп и джаз изкуство. Автор съм на учебните програми към Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ по исторически танци, репертоар, сценично движение и пластика за степен бакалавър и степен магистър в специалностите Балетна педагогика - БП и Балетна режисура - БР. Рецензент съм на художествено-творчески проекти, магистърски тези, дисертационни трудове.

Като последна творческа дейност бих посочила тази, на репетитор. След прекратяването ми на активната сценична дейност през 2009г. бях поканена да преподавам и водя репетициите на балета на СНО. Подготвям нови състави за постановките на балета, като в същото време поддържам спектаклите да не губят първоначалния си вид. Това е трудна и отговорна задача, тъй като трупата има претенции да поддържа високо професионално ниво.

При постановките на премиерните заглавия репетиторът се явява и асистент на хореографа. В последните години съм работила с хореографите Фреди Франдзути – Италия, Елдар Алиев – Русия, Андрис Лиєпа – Русия, Донвена Пандурски, Светлин Ивелинов и др. През 2017 г. участвах в екипа за възстановката на дивертисмента „Пахита“, където поставих 2/3 от балета.

През 2018 г. участвах в гастрол на Софийската опера и балет в Большой театър в Москва като единствен репетитор на балета „Корсар“.

Повече за тази и за други дейности в обществен интерес, например в полето на педагогическите ми изяви, могат да се намерят в другите материали и справки, свързани с кандидатурата ми.